

Heidy Purga
Kultuuriministeerium
min@kul.ee

29. mai 2024 nr 2-10/1174

Lugupeetud Heidy Purga

Tallinna Ülikooli poolt toetame väga kultuuriministeeriumi poolt 2022. aastal ellukutsutud loovuuritingute toetamise meedet. 2022 ja 2023 aasta taotlusvoorudest sai rahastatud kolm projekti TLÜs, neist üks muusika ja kaks filmi valdkonnas. Pöördusime kultuuriminister Heidy Purga poole 01.09.2023 (nr. 2-10/1797) juhtimaks tähelepanu probleemidele, mis on tekkinud audiovisuaalkunstide valdkonna loovuuritingute projektide rahastamisel. 19.aprillil 2024 kultuuriministeeriumis toimunud kohtumisel arutati loovuuritingute meetme eelnõu üle, kuid meie tagasisidet 9. mail Viivian Jõemetsa poolt saadetud eelnõu määruses arvestatud ei ole.

Nimelt vastavalt määruse käesolevale tekstile ei ole lubatud projektide kaasfinantseerimine teistest ülikoolivälistest finantsallikatest nagu sätestatud määruse §5 (6) ja §6 (5). Mitmetes loomevaldkondades, sh eriti audio-visuaalvaldkonnas (filmis) on loometöoks vaja rohkem ressursse kui on võimaldatud kultuuriministeeriumi toetusmeetmest ning selle määruse klausli tõttu välistatakse filmialased projektid. Samuti on tavapärane teadusuuringutes, et ühte suuremat projekti ehk selle erinevaid osi või kulusid rahastatakse erinevate rahastajate poolt. Rõhutame siinkohal, et mitte mingil juhul pole tegemist topeltrahastamisega, st ühte ja sama kulu ei näidata mitmele rahastajale kuluna.

Ühtlasi teeb meid nõutuks määruse paragrahv 6 (5), mille kohaselt ei tohi taotletav projekt sisuliselt kattuda ühegi käimasoleva projektiga, sh doktoritööga. Algselt oli meetme üks olulisi eesmärke toetada varases karjääristaadiumis loovuurijaid. Eelkõige on see oluline taas audiovisuaalvaldkonnas, kus loovuurimuslik projekt vajabki kaasrahastust. Teisalt tekitab selline sõnastus küsimuse, kas tulevikus on meetmest välistatud jätku-uuringud või doktoritöö edasiarendused. Audiovisuaalkunstides on loovuuritingud sageli mitme-etapilised. Juhendaja mitmeosalises projektis võib doktorant tegelda ühe aspektiga, juhendaja ise või mõni teine uurija ent seotud teiste aspektidega. Eesti ja Euroopa teaduspoliitika taustal peame antud Kultuuriministeeriumi meetme tingimusi, eriti ulatuslikemate teadusteemade, nooremteadurite kaasamise või nende teemade vältimist ebaharilikuks ja sellisena põhjendamatuks.

Ühtlasi juhime tähelepanu paragrahvile 12 (3) “Taotluste hindamiseks moodustab ETAG hindamiskomisjoni, kuhu kuulub kolm kultuuriministeeriumi esindajat, ETAG-i esindaja, muusikavaldkonna ekspert, kunstivaldkonna ekspert ja vastavalt laekunud taotluste hindamise vajadusele kaasatud valdkondlik ekspert või eksperdid”, kus muusika ja kunstivaldkonna ekspert on vaikumisi hindamiskomisjoni liikmed. Selline kahe valdkonna tähtsustamine teiste, seejuures audiovisuaalvaldkonna arvelt on mõistetamatu ning seab paraku konteksti ka kahe eelneva aasta loovuuritingute voorude tulemused, kus audiovisuaalvaldkonna projekte rahastati suhteliselt vähem. Juhime tähelepanu, et

loovuvõrguid teostatakse täna Eestis kõrgtasemel kolmes ülikoolis ja kolmes laiemas valdkonnas - audiovisuaalkunstid, kujutav kunst ja muusika - ka Eesti loovuurimise raamlepe on loodud kolme ülikooli poolt. Sellel taustal oleks ootuspärane, et Kultuuriministeeriumil ei ole ülikoolide ja kunstivaldkondade vahel meetme kujundamisel eelistusi. Loodame, et audiovisuaalvaldkonna loovuvõrgute vähetähtsustamine, mis võib väljenduda nii ekspertide valikus kui ka projektidele kaasrahastuspiirangute seadmises, ei ole kultuuriministeeriumi poliitiline eesmärk.

Loodame, et mõistate meie muret ning määrust parandatakse nii, et audiovisuaalkunstide valdkonna taotlused ei jääks eos taotlusprotsessist välja.

(allkirjastatud digitaalselt)

Katrin Niglas
teadusprorektor

Koopia: Haridus- ja Teadusministeerium, Kristi Vinter-Nemvalts, Renno Veinthal